

YSGOL GYMRAEG

Bro Teyrnnon

POLISI GWRTH FWLIO

Cynnwys:

- Gweledigaeth ac Amcanion
- Deall bwlio a rhai o arwyddion bwlio
- Canllaw i'r dysgwr ar sut i ymateb os ydych yn cael eich bwlio a sut i atal bwlio
- Canllaw i rieni ar ymddygiad bwlio
- Atal bwlio
- Gweithdrefnau ar gyfer ymchwilio i achos o fwlio a amheuir
- Cofnodi achosion o wahaniaethu/bwlio a dadansoddi'r wybodaeth

Gweledigaeth:

Mae Ysgol Gymraeg Bro Teyrnnon wedi ymrwymo i sicrhau bod pob dysgwr yn cael bywyd heb gamdriniaeth a niwed, gan gynnwys bwlio. Mae gan bob disgybl yr hawl i weithio a dysgu mewn amgylchedd lle maen nhw'n teimlo'n ddiogel, yn cael eu cefnogi ac yn rhydd rhag ofn".

Deall Bwlio - diffiniad:

Nid oes diffiniad cyfreithiol o fwlio. Yn ein hysgol ni, diffinnir bwlio fel:

"Ymddygiad unigolyn neu grŵp, a ailadroddir dros amser, sy'n brifo eraill yn fwriadol, naill ai yn gorfforol neu'n emosiynol."

(Rhaid i bawb yn yr ysgol gytuno ar eich diffiniad. Man cychwyn yw hwn)

Yn sail i'r diffiniad hwn mae ymddygiadau, sy'n golygu bod unigolion neu grwpiau'n teimlo'n annogel. Mae ymddygiad bwlio fel arfer yn cynnwys y pedair nodwedd ganlynol:

- 1) Fel arfer mae'n ailadroddus ac yn barhaus
- 2) Mae'n fwriadol niweidiol
- 3) Mae'n golygu anghydbwysedd o ran pŵer, gan adael rhywun yn teimlo'n ddiymadferth i'w atal neu roi terfyn arno
- 4) Mae'n achosi teimladau o drallod, ofn, unigrwydd a diffyg hyder ymysg y rhai sy'n cael eu targedu.

Amcanion

Er mwyn gwireddu ein gweledigaeth gwrth-fwlio, mae ein hysgol:

1. Wedi penodi gweithiwr proffesiynol arweiniol sy'n gyfrifol am reoli dull strategol o ran atal bwlio. Y gweithiwr proffesiynol arweiniol gwrth-fwlio yw Mrs Suzanne Harris.
2. Bydd yn sicrhau bod y gymuned gyfan, gan gynnwys rhieni, dysgwyr a staff, yn deall beth yw bwlio.
3. Bydd yn atgyfnerthu'r neges gwrth-fwlio gyda'r gymuned staff gyfan drwy hyfforddiant cyffredinol a phenodol rheolaidd, cyfarfodydd staff a chyfathrebu gwybodaeth.
4. Bydd yn rhoi strategaethau i ddysgwyr, sy'n eu galluogi i ymateb i ymddygiad bwlio.
5. Bydd yn atgyfnerthu'r ethos gwrth-fwlio gyda dysgwyr, yn benodol drwy agweddau emosiynol cymdeithasol ar ddysgu (ACEDd), Addysg Bersonol a Chymdeithasol (ABCh), amser dosbarth / tiwtor, cynulladau; ac yn gyffredinol drwy'r cwricwlwm, gan ddefnyddio projectau, drama, storïau, llenyddiaeth, digwyddiadau hanesyddol, materion cyfoes, dadleuon a rhyngweithiadau dyddiol rhwng staff a dysgwyr.
6. Bydd yn defnyddio gwefan yr ysgol i rannu polisi gwrth-fwlio'r ysgol a chanllawiau hawliau, parch, cydraddoldeb Llywodraeth Cymru i rieni a phlant.
7. Bydd yn atgyfnerthu'r neges gwrth-fwlio gyda rhieni drwy gyfathrebu ffurfiol ac anffurfiol â rhieni.
8. Bydd yn casglu, yn gwrandao ac yn casglu barn dysgwyr am achosion o ragfarn, gwahaniaethu, aflonyddu a bwlio, er mwyn gwella polisi a gweithdrefnau'r ysgol.
9. Bydd yn sicrhau bod rhieni, staff a dysgwyr yn ymwybodol o'r gweithdrefnau i'w dilyn os mai nhw yw'r targed o fwlio neu os ydyn nhw'n teimlo y gallent fod yn ymddwyn mewn ffyrdd bwlio.
10. Bydd yn sicrhau bod rhieni, staff a dysgwyr yn deall arwyddion bwlio.
11. Bydd yn rhoi cymorth i'r rhai sy'n dargedau bwlio a'r rhai sy'n cyflawni'r bwlio.
12. Bydd yn darparu gwrandawyr cymheiriaid yn yr ysgol i gefnogi'r rhai sy'n dargedau bwlio ar y cyd â gwasanaethau cymorth i oedolion eraill.
13. Bydd yn darparu cynadleddau cyfiawnder adferol, wedi'u hwyluso gan staff yr ysgol neu'r gwasanaeth troseddau ieuencid fel y bo'n briodol.
14. Bydd yn sicrhau bod pob dysgwr yn deall polisi ymddygiad yr ysgol.
15. Bydd yn sicrhau bod pob dysgwr yn deall cosbau'r ysgol am ymddygiad sy'n niweidiol i eraill.
16. Bydd yn sicrhau nad oes rhaid i unrhyw ddysgwr symud i ysgol wahanol o ganlyniad i fwlio parhaus.

Nid yw Ysgol Gymraeg Bro Teyrnnon yn goddef unrhyw fath o fwlio.

- Mater i bawb yn y gymuned yw rhoi'r gorau i fwlio drwy ei gwneud yn annerbyniol i unrhyw un fwlio person arall.
- Gall bwlio ddigwydd mewn amrywiaeth o ffurfiau. Mae bwlio yn ymddygiad / geiriau tuag at berson arall sydd i fod i'w brifo neu godi cywilydd arnynt. Gall yr ymddygiad gynnwys ymddygiad unigol neu ymddygiad grŵp. Dylid adrodd a chofnodi pob ymddygiad o fwlio,

boed yn ganfyddedig neu'n wirioneddol. Byddwn yn gwrando ar bob adroddiad o fwlio, yn ymchwilio iddynt ac yn ymateb iddynt.

Mae rhai o'r gwahanol fathau o fwlio a gydnabyddir gan yr ysgol yn cynnwys:

- Emosiynol (bod yn anghyfeillgar, gwneud ystumiau bygythiol, poenydio fel cuddio eiddo)
- Corfforol (gwthio, taro neu unrhyw fath o drais corfforol)
- Llafar (galw enwau, gwatwareg, lledaenu sïon)
- Seiber (pob math o gam-drin sy'n cynnwys y rhyngwyd, gwefannau cymdeithasol, ystafelloedd sgwrsio, ffonau symudol, e-bost, negeseuon testun, ffotograffau ac ati)
- Allgáu (anwybyddu a gwrthod caniatáu i rywun ymuno yn fwriadol)
- Ymyrryd ag eiddo (cuddio, dwyn a dinistrio eiddo)

Mae rhai o'r rhesymau pam y gallai pobl gael eu bwlio yn cynnwys:

- Bwlio ar sail rhyw sy'n cynnwys cyswllt corfforol diangen, sylwadau rhywiol sarhaus neu rywiaethol
- Bwlio hiliol
- Bwlio ar sail ffydd
- Gwahaniaethau diwylliannol
- Anghenion addysgol arbennig a/neu anabled
- Homoffobia. (Mae ymchwil yn dangos y gall dysgwyr hefyd brofi bwlio homoffobig sy'n gysylltiedig â stereoteipio ar sail rhyw, e.e. bechgyn sensitif, bechgyn academiaidd, merched sy'n dda mewn chwaraeon, merched swllyd.)
- Ymddangosiad
- Hylendid Personol
- Gallu academiaidd gan gynnwys anawsterau dysgu mwy abl a thalentog
- Cyfoeth neu dlodi canfyddedig

Gall ymddygiad bwlio gynnwys ymddygiad emosiynol, corfforol, geiriol, rhywiol, seiber, allgáu, ymyrryd ag eiddo. Ystyrir bod yr ymddygiad hwn yn dderbyniol gan y cyflawnwr oherwydd gwahaniaethau canfyddedig y targed a'i ddiffyg pŵer canfyddedig yn y gymuned fwyafrifol.

Deddf Cydraddoldeb 2010

Bydd bwlio sy'n gysylltiedig â'r nodweddion a ddiogelir y cyfeirir atynt yn Neddf Cydraddoldeb 2010 (oedran, anabled, ailbennu rhywedd, priodas/partneriaeth sifil, beichiogrwydd neu famolaeth, hil, crefydd a chred, rhyw a chyfeiriadedd rhywiol, yr Iaith Gymraeg) yn cael sylw yn yr un modd â mathau eraill o fwlio. Fodd bynnag, caiff ei ystyried a'i ymchwilio yng nghydestun ymrwymiad yr ysgol i hyrwyddo amgylchedd lle caiff pob aelod o'r gymuned ei barchu, ei werthfawrogi a'i ddathlu'n gyfartal. Mae gan yr agwedd hon ar y polisi gwrth-fwlio gysylltiad uniongyrchol â Pholisi Cydraddoldeb a Chynllun Gweithredu Cydraddoldeb yr ysgol. Bydd yr holl ddigwyddiadau sy'n gysylltiedig â rhagfarn yn cael eu cofnodi a'u hadrodd yn electronig drwy system Rheoli Ymddygiad SIMS.

Seiber-fwlio

Diffinnir seiber-fwlio yn y polisi hwn fel defnyddio technoleg gwybodaeth a chyfathrebu (TGCh), yn enwedig ffonau symudol a'r rhyngwyd i beri gofid neu niwed i rywun arall yn fwriadol. Mae seiber-fwlio yn wahanol i fathau eraill o fwlio. Mewn seiber-fwlio, gall y gynulleidfa ar gyfer y bwlio fod yn fawr iawn a gellir ei chyrraedd yn gyflym. Mae hyn yn golygu y gall y graddau a'r difrifoldeb, yn ogystal â'r risgiau ac ôl-ffeithiau posibl, fod yn anoddach i'w rheoli a'u lleihau.

Gall seiber-fwlio fod ar sawl ffurf megis:

Bygythiadau;

Stelcio neu aflonyddu;

Difro a difenwi;

Gwrthod ac allgáu cyfoedion;

Dwyn hunaniaeth;

Mynediad heb awdurdod a dynwared;

Postio neu anfon gwybodaeth neu ddelweddau personol neu breifat yn gyhoeddus;

Manipiwleiddio

Blacmel

Mae'r rhesymau pam y gallai pobl fod yn darged seiber-fwlio yr un fath â'r rhesymau dros fathau eraill o fwlio (a nodir uchod), er enghraifft am resymau'n ymwneud â'u rhyw, eu hunaniaeth rywiol neu eu hil, eu hymddangosiad neu eu hylendid personol.

Defnyddir y technolegau canlynol yn rheolaidd fel cerbydau ar gyfer seiber-fwlio:

Ffonau symudol;

Gwibnegeseua a Phrotocol Llais Dros y Rhyngwyd

Ystafelloedd sgwrsio a byrddau negeseuon

E-bost

Gwe-gamerâu

Gwefannau Rhwydweithio Cymdeithasol

Safleoedd cynnal fideos

Amgylcheddau dysgu rhithwir

Safleoedd gemau, consolau a rhith-fydau

Mae'r ysgol yn cydnabod, yn achos seiber-fwlio, efallai na fydd y targed a'r cyflawnwr ar safle'r ysgol pan fydd y digwyddiad yn digwydd. Mae'r ysgol yn cydnabod bod ganddi gyfrifoldeb i fynd i'r afael â digwyddiadau oddi ar y safle ac y bydd yn cymryd camau i atal digwyddiadau o'r math hwn. Gall hyn gynnwys cysylltu â Heddlu Gwent.

Cydnabyddir y gall 'gwylwyr' ddod yn gyflawnwyr yn rhwydd – drwy drosglwyddo neu ddangos i eraill ddelweddau sydd wedi'u cynllunio i fychanu, er enghraifft neu drwy gymryd rhan mewn pleidleisiau neu drafodaethau ar-lein, rhannu delweddau. Dylai dysgwyr, rhieni a staff hefyd gyfeirio at bolisi TG yr Ysgol i gael rhagor o wybodaeth a manylion am sut y dylid osgoi seiber-fwlio.

Arwyddion o fwlio

Gall bwlio achosi niwed seicolegol difrifol. Gall dysgwr sy'n cael ei fwlio arddangos rhai o'r arwyddion canlynol:

- ofn mynd i'r ysgol, ofn mynychu gwersi penodol neu fynd i ardaloedd penodol o'r ysgol
- gwneud newidiadau i'w trefn arferol
- mynd yn dawedog neu'n fwy pryderus nag o'r blaen
- dechrau datblygu atal dweud
- bygwth rhedeg i ffwrdd neu redeg i ffwrdd
- hunan-niweidio
- bygwth hunanladdiad
- dechrau perfformio'n wael yn yr ysgol
- ei eiddo'n mynd ar goll neu'n cael ei ddifrodi'n aml
- gofyn am arian ychwanegol drwy'r amser neu byth gydag arian
- anafiadau anesboniadwy
- ymddygiad mwy ymosodol, aflonyddgar neu afresymol
- dechrau bwlio brodyr a chwiorydd neu gyfoedion
- rhoi'r gorau i fwyta neu fynychu prydau bwyd
- ofni defnyddio'r rhyngwyd neu ffôn symudol
- mynd yn nerfus wrth dderbyn seiber-neges
- ymddangos yn fwy blinedig nag arfer (oherwydd anhunedd, gan gynnwys gwlychu'r gwely);
- ymddangos yn bryderus ac yn dioddef o hunan-barch isel;
- ddim eisiau mynd allan i'r maes chwarae / iard a
- ddim eisiau defnyddio cyfleusterau tŷ bach
- ddim eisiau trafod y rhesymau dros unrhyw un o'r uchod

Canllaw i'r dysgwr ar sut i ymateb os ydych yn cael eich bwlio:

Os ydych yn cael eich bwlio, dylai'r ymatebion canlynol helpu:

1. Eglurwch i'r bwli fod y geiriau/gweithredoedd yn peri gofid; efallai nad yw'n ymwybodol o hyn. Fodd bynnag, os bydd y bwlio'n parhau ceisiwch beidio â dangos eich teimladau
2. Os ydych chi gyda ffrindiau, gofynnwch iddyn nhw aros gyda chi
3. Cerddwch i ffwrdd yn gyflym ac yn hyderus, hyd yn oed os nad ydych yn teimlo felly y tu mewn.
4. Ni fydd y bwli'n stopio os ydynt yn credu y gallant ymddwyn yn y fath fodd. Trafodwch y broblem gyda'ch ffrindiau.
5. Dywedwch wrth aelod o staff neu gofynnwch i'ch ffrindiau ddweud wrth aelod o staff ar eich rhan. Dywedwch wrth eich gwrandawyr/cyfringwyr cymheiriaid yn yr ysgol.

6. Ceisiwch sylweddoli ein bod i gyd yn unigryw, fel pawb arall. Cofiwch fod yr amrywiaeth yn ein cymuned ysgol ac yng Nghasnewydd yn bwysig ac yn cael ei gwerthfawrogi.

Canllaw i'r dysgwr ar sut i ymateb os ydych yn meddwl bod rhywun yn cael ei fwlio a sut i atal bwlio

1. Os yw'r dysgwr sy'n cael ei fwlio mewn perygl, ewch i nôl help. Os ydych y tu allan i'r ysgol, ffoniwch 999. Os nad oes perygl, gall eich presenoldeb leddfu'r sefyllfa felly arhoswch gyda'ch gilydd.
2. Dangoswch eich bod chi a'ch ffrindiau yn meddwl bod unrhyw ymddygiad bwlio yn annerbyniol.
3. Rhowch gydymdeimlad a chefnogaeth i'r dysgw(y)r sy'n cael ei fwlio yn eich barn chi.
4. Byddwch yn ofalus ynghylch profocio neu wneud sylwadau personol. Os ydych chi'n meddwl efallai na fydd unigolion yn meddwl bod eich sylwadau'n ddoniol peidiwch â'u dweud.
5. Os ydych chi'n ymwybodol am achos o fwlio, dywedwch wrth rywun. Gall y targed fod yn rhy ofnus neu unig i ddweud.

Seiber-fwlio:

Cofiwch ei bod yn ddefnyddiol os caiff honiadau o fwlio eu cefnogi gyda thystiolaeth. Os bydd bwlio'n digwydd drwy safleoedd rhwydweithio cymdeithasol neu dechnolegau symudol, tynnwch sgrin-luniau. Dylid argraffu copïau a'u rhoi i aelod o staff. Ni ddylai rhieni, disgyblion, staff anfon unrhyw wybodaeth ymlaen yn electronig.

Canllaw i rhieni ar ymddygiad bwlio

Pryd bynnag y ceir achos o fwlio, bydd rhieni/gwarcheidwaid y targed a'r cyflawnwr yn cael gwybod naill ai'n ysgrifenedig neu drwy gyswllt personol.

Os yw eich plentyn yn cael ei fwlio:

Mae'n debyg mai rhieni ynghyd â chyfoedion fydd y cyntaf i glywed am ddigwyddiad bwlio. Dylai rhieni gysylltu ag athro dosbarth/Pennaeth Blwyddyn eu plentyn os ydynt yn poeni. Mae'n hanfodol bod yn ddigyffro, yn gefnogol a darganfod ffeithiau'r sefyllfa; gall bwlio fod yn gymhleth i'w ddeall gan ei bod yn bosibl y bydd gan y partïon dan sylw ganfyddiadau amrywiol o'r digwyddiadau sy'n destun ymchwiliad. Bydd angen sicrwydd er mwyn perswadio eich plentyn ei fod wedi gwneud y peth iawn drwy ddweud wrthyf. Efallai y byddai'n ddefnyddiol i chi gael y rhestr wirio ganlynol gyda chi er mwyn sicrhau eich bod yn darparu gwybodaeth ddefnyddiol.

- Pwy oedd yn cymryd rhan?
- Ble digwyddodd hynny, pryd a pha mor aml?
- Pam y digwyddodd hynny?
- Pa fath o fwlio oedd e?

Pan fyddwch yn rhoi gwybod i'r ysgol am y manylion hyn, bydd yr aelod o staff yn egluro sut y bydd yr ysgol yn mynd rhagddi; bydd hyn fel arfer yn dechrau gydag ymchwiliad i'r honiadau (gweler isod am fanylion). Byddwch yn dawel eich meddwl y bydd yr ysgol yn ymateb yn sensitif i anghenion yr holl ddysgwyr dan sylw. Bydd yr holl wybodaeth yn cael ei hystyried a'i hymchwilio'n drylwyr.

Efallai y gallwch eich helpu. Gofynnwch beth gallwch chi ei wneud i gefnogi gweithredoedd yr ysgol i gefnogi eich plentyn. Mae'n ddefnyddiol nodi'r camau y mae'r ysgol yn bwriadu eu cymryd a bydd unrhyw strategaethau y mae'r ysgol yn eu awgrymu yn ddefnyddiol i chi eu gweithredu i gefnogi eich plentyn. Cadwch mewn cysylltiad â'r ysgol a rhoi gwybod i'r ysgol sut mae pethau'n mynd. Cysylltwch â'r ysgol cyn gynted â phosibl os bydd digwyddiadau pellach yn digwydd.

Sicrhewch eich bod yn cadw cofnodion o bob digwyddiad y mae eich plentyn yn ei rannu. (Pwy?, Ble?, Pryd?, Pam?, Pa fath o ymddygiad bwlio?). Mae hyn yn helpu i olrhain digwyddiadau pe bai'r ymddygiad bwlio yn parhau.

Os yw eich plentyn yn rhan o'r bwlio:

Mae'n peri gofid mawr pan fydd eich plentyn yn rhan o'r ymddygiad bwlio. Peidiwch â chynhyrfu na beio eich hun. Mae'n bwysig gweithio gyda'r ysgol i addasu patrymau ymddygiad eich plentyn. Cofiwch gydnabod bod y pethau hyn yn digwydd a bod gan yr ysgol ddulliau ar waith i ymateb i'r mater hwn. Mae'n ddefnyddiol adnabod rhai o'r rhesymau pam mae dysgwyr yn ymddwyn fel hyn o bryd i'w gilydd. Mae plant weithiau'n bwlio eraill oherwydd:

- Nid ydynt yn ymwybodol o ba mor niweidiol ydyw;
- Maent yn copïo ymddygiad cyfoedion, brodyr a chwiorydd hŷn neu bobl y maent yn eu hedmygu;
- Maent yn cael anhawster dros dro i integreiddio o fewn eu grŵp cyfoedion;
- Maent yn bwlio eraill oherwydd eu bod yn cael eu hannog gan ffrindiau;
- Maent yn mynd drwy gyfnod anodd yn bersonol ac mae angen help arnynt;
- Nid ydynt eto wedi dysgu ffyrdd boddhaol o greu perthnasoedd cadarn.

Er mwyn atal eich plentyn rhag bod yn rhan o ymddygiad bwlio:

- Siaradwch â'ch plentyn a'i helpu i ddeall bod yr hyn y mae'n ei wneud yn annerbyniol gan ei fod yn gwneud dysgwyr eraill yn anhapus;
- Ceisiwch annog aelodau eraill o'r teulu i beidio â defnyddio ymddygiad ymosodol er mwyn cael yr hyn y maent am ei gael;
- Awgrymwch ffyrdd o ymuno mewn gweithgareddau gyda dysgwyr eraill heb fod yn niweidiol neu'n gas;
- Cysylltwch â'r ysgol;
- Gwnewch amser i gael sgysiau rheolaidd am sut mae pethau'n mynd yn yr ysgol;
- Gwnewch yn siŵr bod eich plentyn wedi nodi oedolyn yn yr ysgol y gall fynd ato os oes ganddo broblem neu bryder o unrhyw fath. Mae angen iddo gael perthynas dda â'r person hwn.

Sylwer y bydd angen i'r ysgol weithredu os bydd ymddygiad bwlio yn digwydd. Ymatebir i'r mater yn sensitif, ond mae angen iddo fod yn effeithiol i bawb sy'n gysylltiedig. Bydd cosbau'n cysylltu â'r rhai a amlinellir ym mholisi ymddygiad yr ysgol. Pan fo angen gwneud addasiadau a nodwyd ar gyfer dysgwyr ag anghenion ychwanegol, bydd y Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol (Cydlynnydd ADY) yn rhan o'r broses o wneud penderfyniadau.

Atal Bwlio

Nod yr ysgol yw atal bwlio. Cyflawnir hyn drwy sefydlu diwylliant lle na oddefir bwlio a lle mae'n cael ei ystyried yn gyfrifoldeb i bob aelod o'r gymuned ysgol i roi gwybod am unrhyw achosion o ymddygiad amhriodol a/neu fwlio.

- Mae'r Cyngor Ysgol yn darparu fforwm lle gall plant a phobl ifanc godi materion cyffredinol sy'n peri pryder.
- Defnyddir y cwricwlwm fel ffordd hanfodol o addysgu plant a phobl ifanc sut i reoli'r teimladau hyn ac eir i'r afael â materion penodol mewn gwersi ABCh, Gwasanaethau, amser dosbarth a chwricwlwm.
- Mae'r gwasanaeth cwnsela mewn ysgolion, cymorth gan gymheiriaid, Cymorth Llythrennedd Emosiynol a dull adferol yn bodoli i gefnogi unigolion mewn angen.
- Mae staff yn yr ysgol yn ymateb i bob achos o eiriau ac ymddygiad cas mewn modd adferol. Credwn fod hon yn strategaeth atal bwysig.

Gweithdrefnau ar gyfer ymchwilio i achos o fwlio a amheuir

Nodir digwyddiadau bwlio mewn sawl ffordd:

- Yr unigolyn sy'n cael ei fwlio i ddatgelu i aelod o staff;
- Yr unigolyn sy'n cael ei fwlio i ddatgelu i ddysgwr arall;
- Tystion i ddigwyddiadau bwlio penodol;
- Amau achos o fwlio yn seiliedig ar y dangosyddion a restrir uchod.

Bydd honiad o fwlio yn cael ei gymryd o ddifrif. Ymchwilir iddo'n drylwyr. Dilynr gweithdrefnau clir i atal y bwlio. Bydd pob dysgwr yn cael cefnogaeth os ydyn nhw wedi cael eu bwlio. Bydd archwiliadau rheolaidd yn sicrhau bod y bwlio wedi dod i ben. Byddwn yn gweithio'n galed i sicrhau nad oes rhaid i unrhyw ddysgwr symud ysgol o ganlyniad i fwlio.

Mae gan bob aelod o staff ddyletswydd i ymateb ar unwaith os ydynt yn amau, neu os ydynt yn cael gwybod am ymddygiad a/neu fwlio sy'n gysylltiedig â rhagfarn yn unol â pholisi cydraddoldeb yr ysgol. Efallai y bydd yn bosibl i'r staff dan sylw gynnal ymchwiliad cychwynol; fodd bynnag, y llwybr a ffeirir yw i staff wneud nodyn o ddyddiad, amser a natur y digwyddiad a throsglwyddo tystiolaeth i staff a enwir i ymchwilio iddi. Bydd hyn yn cynnwys uwch aelod o staff sydd â chyfrifoldeb bugeiliol.

Bydd ymchwiliad i fwlio yn cymryd amser. Cewch y wybodaeth ddiweddaraf drwy gydol y broses. Bydd yr aelod o staff sy'n ymchwilio yn cymryd y camau canlynol:

- Bydd targed(au), cyflawnw(y)r a thyst(ion) yn cael eu cyfweld gan yr aelod o staff sy'n ymchwilio. Bydd pob parti yn cael sicrwydd o ddisgresiwn yr ysgol wrth ddelio â materion o'r fath o fewn terfynau ein polisi cyfrinachedd. Bydd y targed(au) yn cael sicrwydd bod y mater yn cael ei drin o ddifrif ac yn cael ei ymchwilio.
- Os bydd y targed yn adrodd y mater, bydd yr aelod o staff yn siarad ag ef yn y lle cyntaf. Os na, bydd unrhyw dystion yn cael eu cyfweld, ac yna'r cyflawnwr a gyhuddir ac yn olaf unrhyw wylwyr.
- Bydd yr holl ddysgwyr sy'n rhan o'r sefyllfa yn cael gwrandawriad heb roi sylwadau ar natur yr ymddygiad a ddisgrifir.
- Bydd crynodeb ysgrifenedig o'r holl drafodaethau yn cael ei wneud. Bydd y crynodeb hwn yn cael ei gytuno gan yr unigolion dan sylw. Mae hyn yn bwysig gan y bydd yn galluogi'r targed a thystion i deimlo bod camau'n cael eu cymryd, ac i'r parti a gyhuddir deimlo ei fod wedi cael gwrandawriad teg.
- Bydd dull datrys problemau, sy'n osgoi bai, yn fwy effeithiol o ran egluro'r sefyllfa a sicrhau newid. Gall dulliau adferol fod yn ddull defnyddiol.
- Bydd yr holl ddigwyddiadau sy'n gysylltiedig â rhagfarn a digwyddiadau bwlio a bwlio sy'n ymwneud ag AAA, ymddangosiad a hylendid personol yn cael eu cofnodi a'u hadrodd gan ddefnyddio system rheoli ymddygiad SIMS.

Gweithredu gan yr ysgol:

Os teimlir bod bwlio wedi digwydd, hysbysir y targed y bydd camau'n cael eu cymryd i atal bwlio rhag parhau. Bydd cosbau'n cael eu rhoi ar waith yn unol â Pholisi Ymddygiad yr Ysgol.

Bydd yr ysgol yn ymateb i achosion o fwlio sy'n digwydd y tu allan i awdurdod yr ysgol. Mae angen i'r cyflawnwr ddeall effeithiau ei weithredoedd ar y targed, a rhoddir cymorth iddo er mwyn addasu ei ymddygiad gan gynnwys Cymorth Llythrennedd Emosiynol neu gwrsela os yw'n briodol. Os bydd yr ymddygiad bwlio yn parhau, mae nifer o gosbau posibl ar gael i'r ysgol. Gall y rhain gynnwys:

- Rhybudd llafar, a gofnodir yn ffeil y cyflawnwr
- Llythyr o ymddiheuriad i'r targed, gyda chopi yn cael ei gadw ar ffeil. Gellir copïo'r llythyr hwn os yw'n briodol. (Mae ymddiheuriad llafar yn briodol i blant yn y cyfnod sylfaen.)
- Cyfeirio at y Pennaeth yn achos bwlio parhaus neu ddifrifol. Gall achosion o fwlio parhaus a difrifol arwain at weithredu gweithdrefnau gwahardd yn yr ysgol.

Bydd targed y bwlio yn cael cymorth gan Gynorthwy-ydd Cymorth Llythrennedd Emosiynol yr ysgol, y cwrselydd neu oedolion cefnogol eraill yn ôl y gofyn, a bydd eu hadferiad yn cael ei fonitro'n agos gan oedolyn enwebedig sy'n gweithio mewn partneriaeth â rhieni'r targed.

Partneriaethau gyda rhieni

Pryd bynnag y ceir achos difrifol o fwlio, bydd rhieni/gwarcheidwaid y targed a'r bwli yn cael gwybod naill ai'n ysgrifenedig neu drwy gyswllt personol. Bydd y cyswllt hwn yn cael ei wneud gan aelod o'r uwch dîm arwain.

Dilyniad

Bydd archwiliadau dilynol dysgwyr yn cael eu cynnal o bryd i'w gilydd er mwyn sicrhau bod yr ymddygiad bwlio wedi dod i ben a bod y dysgwr yn teimlo'n ddiogel. Os bydd unrhyw ddigwyddiadau pellach, bydd yr uwch arweinydd priodol yn cael ei hysbysu ar unwaith a bydd camau priodol yn unol â pholisi ymddygiad yr ysgol yn cael eu gweithredu. Pan fo angen gwneud addasiadau a nodwyd ar gyfer dysgwyr ag anghenion ychwanegol, bydd y Cydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol (Cydlynnydd ADY) yn rhan o'r broses o wneud penderfyniadau.

Ni fydd rhaid i unrhyw ddysgwr yn ein hysgol symud ysgol i ddianc rhag ymddygiad bwlio.

Os derbyniwn ddysgwr newydd i'n hysgol, byddwn yn trafod gyda rhieni/gofalwyr y rhesymau pam mae'r plentyn wedi symud o'i ysgol flaenorol. Os bydd rhieni/gofalwyr yn darparu gwybodaeth sy'n awgrymu bod y dysgwr wedi cael ei fwlio byddwn yn monitro'r dysgwr er mwyn penderfynu ar ei anghenion emosiynol. Byddwn yn cefnogi'r dysgwr drwy Gynorthwydd Cymorth Llythrennedd Emosiynol / cwnselydd yr ysgol os bydd angen cymorth arno

Cofnodi achosion o wahaniaethu a / neu fwlio a dadansoddi'r wybodaeth

Bydd y Pennaeth yn cadw cofnod electronig o achosion o wahaniaethu a bwlio a bydd yn paratoi adroddiadau mewnol er mwyn dadansoddi unrhyw batrymau neu dueddiadau penodol. Bydd y wybodaeth hon yn llywio gwaith cynllunio strategol a phartneriaeth yn yr ysgol lle y bo'n briodol.

Bydd y Pennaeth yn anfon adroddiadau tymhorol i'r Awdurdod Lleol er mwyn i'r Awdurdod Lleol ddadansoddi unrhyw dueddiadau penodol ar lefel ysgol a lleol. Bydd patrymau ymddygiad Awdurdodau Lleol yn cael eu rhannu ag ysgolion yn rheolaidd er mwyn i'r ysgol allu ymateb yn briodol i anghenion a nodwyd yn lleol.

Cysylltiadau â pholisïau eraill

- Ymddygiad
- Presenoldeb
- Anghenion Ychwanegol
- Amddiffyn Plant
- Cwynion - Mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl y bydd awdurdodau lleol yn sicrhau bod gan bob ysgol weithdrefnau cwyno priodol. Os na fydd llywodraethwyr ysgol ar gael i wneud penderfyniad ynghylch cwyn, efallai bydd angen i'r awdurdod lleol ymyrryd i benodi unigolion addas i wneud hynn
- Cydraddoldeb
- ABCh
- TGCh

Llywodraeth Cymru: Canllawiau Statudol - Hawliau, Parch, Cydraddoldeb, 2019

Mae'r gyfres hon o ddeunyddiau canllaw yn cynnig rhagor o wybodaeth a chynghor ynghylch datblygu polisi a strategaeth gwrth-fwlio.

YSGOL GYMRAEG

Bro Teyrnnon

ANTI-BULLYING POLICY

Contents:

- Vision and Objectives
- Understanding bullying and some of the signs of bullying
- Learner's guide to how to respond if you are being bullied and how to prevent bullying
- Parents' guide to bullying behaviours
- Prevention of bullying
- Procedures for investigating a case of suspected bullying
- Recording incidents of discrimination/bullying and analysing the information

Vision:

Ysgol Gymraeg Bro Teyrnnon is committed to ensuring that all learners have a life free from abuse and harm, including bullying. Every pupil has the right to work and learn in an environment where they feel safe, supported and free from fear.

Understanding Bullying - A definition:

There is no legal definition of bullying. Within our school, bullying is defined as:

“Behaviour by an individual or group, usually repeated over time, that intentionally hurts others either physically or emotionally.”

Underpinning this definition are behaviours, which result in individuals or groups feeling unsafe. Bullying behaviour usually includes the following four features:

- 1) It is usually repetitive and persistent
- 2) It is intentionally harmful
- 3) It involves an imbalance of power, leaving someone feeling helpless to prevent it or put a stop to it
- 4) It causes feelings of distress, fear, loneliness and lack of confidence in those who are being targeted.

Objectives

In order to fulfil our anti-bullying vision, our school:

1. Has appointed a lead professional with responsibility for managing a strategic approach to anti-bullying. The lead professional for anti-bullying is Mrs Suzanne Harris.
2. Ensures that the whole community including parents, learners and staff understand what bullying is.
3. Reinforces the anti-bullying message with the whole staff community through regular general and specific training, staff meetings and information communication.
4. Equips learners with strategies, which enable them to respond to bullying behaviour.
5. Reinforces the anti-bullying ethos with learners, specifically through Social emotional aspects of learning (SEAL), Personal Social Education (PSE), class / tutor time, assemblies; and in general through the curriculum, using projects, drama, stories, literature, historical events, current affairs, debates and daily interactions between staff and learners.
6. Uses the school website to share the school anti-bullying policy and the Welsh Government Rights, respect, equality guidance for parents and children.
7. Reinforces the anti-bullying message with parents through formal and informal parental communications.
8. Collates listens to and records details of learner opinions on incidents of prejudice, discrimination, harassment and bullying, in order to improve school policy and procedures.
9. Ensures that parents, staff and learners are aware of the procedures to follow if they are the target of bullying or if they feel that they might be behaving in bullying ways.
10. Ensures that parents, staff and learners understand the signs of bullying.
11. Provides support to those who are the targets of bullying and those who are perpetrating bullying behaviour.
12. Provides peer listeners in school to support those who are the targets of bullying in conjunction with other adult support services.
13. Provides restorative justice conferences, facilitated by school staff or the youth offending service as appropriate.
14. Ensures that all learners understand the school's behaviour policy.
15. Ensures that all learners understand the school's sanctions for behaviour that is harmful to others.
16. Ensure that no learner has to move to a different school as a result of on-going bullying.

Ysgol Gymraeg Bro Teyrnnon does not tolerate any form of bullying.

- It is up to everyone in the community to stop bullying by making it unacceptable for anybody to bully another person.
- Bullying can take a wide range of forms. Bullying is behaviour/words towards another person that is meant to hurt them or embarrass them. The behaviour can involve individual or group behaviour. All bullying behaviour should be reported and recorded,

whether perceived or actual. We will listen to, investigate and respond to all reports of bullying.

Some of the different types of bullying recognised by the school include:

- Emotional (being unfriendly, threatening looks/gestures, tormenting such as hiding belongings)
- Physical (pushing, hitting, shoving or any form of physical violence)
- Verbal (name calling, sarcasm, spreading rumours)
- Cyber (all forms of abuse involving the internet, social websites, chat rooms, mobile phones, email, text messages, photographs etc)
- Exclusion (deliberately ignoring and refusing to allow someone to join in)
- Interference with possessions (hiding, stealing and destroying belongings)

Some of the reasons why people may be bullied include:

- Sex based bullying which includes unwanted physical contact, sexually abusive or sexist comments
- Racially motivated bullying
- Faith based bullying
- Cultural differences
- Special educational needs and/ or disability
- Homophobia. (Research evidences that learners may also experience homophobic bullying related to gender stereotyping, e.g. sensitive boys, academic boys, sporty girls, boisterous girls.)
- Appearance
- Personal Hygiene
- Academic ability including more able and talented or learning difficulties
- Perceived wealth or poverty

Bullying behaviours may include emotional, physical, verbal, sexual, cyber, exclusion, interference with possessions. This behaviour is considered acceptable by the perpetrator due to the target's perceived differences and their perceived lack of power within the majority community.

Equality Act 2010

Bullying related to the protected characteristics referenced in The Equality Act 2010 (age, disability, gender reassignment, marriage/civil partnership, pregnancy or maternity, race, religion and belief, sex and sexual orientation, Welsh Language) will be addressed in the same way as other forms of bullying. However, it will be considered and investigated in the context of the schools commitment to promoting an environment where all community members are respected, valued and celebrated equally. This aspect of the anti-bullying policy has a direct link to the school's Equality Policy and Equality Action Plan. All prejudice related incidents will be recorded and reported electronically through the SIMS Behaviour Management system.

Cyberbullying

Cyberbullying is defined within this policy as the use of information and communication technology (ICT), particularly mobile phones and the internet to deliberately upset or harm someone else. Cyberbullying is different to other forms of bullying. In cyberbullying, the audience for the bullying can be very large and reached rapidly. This means that the degree and seriousness, as well as the possible risks and repercussions, can be harder to control and curtail.

Cyberbullying can take many forms such as:

Threats and intimidation;

Harassment or stalking;

Vilification and defamation;

Peer rejection and exclusion;

Identity theft;

Unauthorised access and impersonation;

Publicly posting, sending or forwarding personal or private information or images;

Manipulation

Blackmail

The reasons why people may be a target of cyberbullying are the same as the reasons for other types of bullying (noted above), for example for reasons related to their sex, sexual identity or race, their appearance or their personal hygiene.

The following technologies are regularly used as vehicles for cyberbullying:

Mobile phones;

Instant messenger and Voice over Internet Protocol (VoIP)

Chatrooms and message boards

E-mail

Webcams

Social network sites

Video-hosting sites

Virtual learning environments (VLEs)

Gaming sites, consoles and virtual worlds

The school recognises that in the case of cyberbullying, the target and perpetrator may not be on the school premises when the incident occurs. The school recognises that it has a responsibility to address off-site incidents and will take action to prevent incidents of this kind. This may include liaising with Gwent Police.

It is recognised that 'bystanders' can easily become perpetrators – by passing on or showing to others images designed to humiliate, for example or by taking part in online polls or discussions, sharing images. Learners, parents and staff should also refer to the School's I.T. policy for further information and details on how cyberbullying is discouraged.

Signs of bullying

Bullying can cause serious psychological damage. A learner who is experiencing bullying may display some of the following signs:

- Becomes frightened of going to school, frightened to attend specific lessons or going to specific areas of the school
- Makes changes to their usual routine
- Becomes more quiet, withdrawn or anxious than previously
- Begins stammering
- Threatens to run away or runs away
- Self-harms
- Threatens suicide
- Begins to perform poorly at school
- Frequently has missing or damaged possessions
- Is always asking for extra money or never has money
- Has unexplained injuries
- Becomes aggressive, disruptive or unreasonable
- Begins to bully siblings or peers
- Stops eating or attending meals
- Is afraid to use the internet or a mobile phone
- Becomes nervous when a cyber-message is received
- Appears more tired than usual (due to sleep disturbance, including bed wetting);
- Appears anxious and suffers from low self-esteem;
- Is reluctant to go out into the playground/yard and
- Is reluctant to use toilet facilities
- Is reluctant to discuss the reasons for any of the above

Learner's guide on how to respond if you are being bullied:

If you are being bullied, the following responses should help:

1. Explain to the bully that the words/actions are upsetting; he or she may not be aware of this. However if the bullying continues try not to show your feelings
2. If you are with friends, ask them to stay with you
3. Walk away quickly and confidently, even if you don't feel that way inside.
4. The bully will not stop if they think they can get away with such behaviour. Discuss the problem with your friends.
5. Tell a member of staff or ask your friends to tell a member of staff on your behalf. Tell your school peer listeners/mediators.
6. Know that we are all unique, like everyone else. Remember that the diversity within our school community and within Newport is important and valued.

Learner's guide to how to respond if you think someone is being bullied and how to prevent bullying:

1. If the learner being bullied is in danger, fetch help. If you are outside school, phone 999. If there is no danger, your presence may ease the situation so remain together.
2. Show that you and your friends disapprove of any bullying behaviour.
3. Give sympathy and support to learner/s who you think are being bullied.
4. Be careful about teasing or making personal remarks. If you think individuals might not find your comments funny don't say them.
5. If you know of bullying, tell someone. The target may be too scared or lonely to tell.

Cyberbullying:

Remember it is helpful if allegations of bullying are supported with evidence. If bullying occurs via social networking sites or mobile technologies, take screen shots. Copies should be printed and given to a member of staff. Parents, pupils, staff should not forward any information electronically.

Parents' guide to bullying behaviours

Whenever there is a case of bullying the parents/guardian of both the target and the perpetrator will be informed either in writing or by personal contact.

If your child is being bullied:

Parents along with peers will probably be the first to hear of a bullying incident. Parents should contact their child's class teacher/form teacher/Head of Year if they are worried. It is essential to stay calm, supportive and find out the facts of the situation; bullying can be complex to understand as it is possible that the parties involved will have varying perceptions of the events under investigation. Reassurance will be needed in order to persuade your child that they have done the right thing by telling you. You may find it helpful to have the following checklist at your side to ensure that you provide helpful information.

- Who was involved?
- Where did it take place, when and how often?
- Why did it take place?
- What form did the bullying take?

When you inform the school of these details, the member of staff will explain how the school will proceed; this will normally begin with an investigation into the allegations (see below for details). Be reassured that the school will respond sensitively to the needs of all the learners involved. All information will be considered and investigated thoroughly.

You may be able to help. Ask what you can do to support the school's actions to support your child. It is helpful to make a note of the actions the school intends to take and any strategies the school suggests will be helpful for you to implement to support your child. Stay in touch

with the school and inform the school of how things are going. Contact the school as soon as possible if further incidents occur.

Ensure you keep records of all incidents your child shares. (Who?, Where?, When?, Why?, What form of bullying behaviour?). This helps to track events should the bullying behaviour continue.

If your child is involved in the bullying:

It is very upsetting when your child is involved in bullying behaviour. Do not panic or blame yourself. It is important to work with the school to modify your child's patterns of behaviour. Acknowledge that these things do happen and the school has mechanisms in place to respond to this issue. It is helpful to recognise some of the reasons why learners behave in this way from time to time. Children sometimes bully others because:

- They are not aware of how hurtful it is;
- They are copying the behaviour of peers, older siblings or people they admire;
- They have a temporary difficulty integrating within their peer group;
- They are bullying others because of encouragement from friends;
- They are going through a difficult time personally and need help;
- They have not yet learnt satisfactory ways for making firm relationships.

To stop your child from being involved in bullying behaviour:

- Talk with your child and help them to understand that what they are doing is unacceptable as it makes other learners unhappy;
- Discourage other members of the family from using aggressive behaviour in order to get what they want;
- Suggest ways of joining in activities with other learners without being hurtful or unkind;
- Liaise with the school;
- Make time to have regular chats about how things are going at school;
- Check that your child has identified an adult at school to whom they can go if they have a problem or a worry of any kind. They need to have a good relationship with this person.

Please note that the school will need to take action if bullying behaviour occurs. The matter will be responded to sensitively, but it needs to be effective for all those involved. Sanctions will link with those outlined in the School's Behaviour policy. Where identified adjustments need to be made for learners with additional needs, the Additional Learning Needs Coordinator (Additional Learning Needs Coordinator (ALNCO)) will be involved in decision making.

Prevention of Bullying

The school aims to prevent bullying from becoming established. This is achieved by establishing a culture in which bullying is not tolerated and where it is seen as the responsibility of all members of the school community to report any instances of inappropriate behaviour and/or bullying.

- School Council provides a forum where children and young people can raise general issues of concern.
- The curriculum is used as a vital means of teaching children and young people how to manage these feelings and specific issues are addressed in PSE, Assemblies, form and curriculum time.
- The school based counselling service, peer support, Emotional Literacy Support (ELSA) and restorative approach exist to support individuals in need.
- Staff within school respond to all incidents of unkind words and behaviour in a restorative manner. We regard this as an important prevention strategy.

Procedures for investigating a case of suspected bullying

Bullying events are identified in several ways:

- Disclosure to a member of staff by the individual being bullied;
- Disclosure to another learner by the individual being bullied;
- Witnesses to specific bullying events;
- Suspicion of bullying based upon the indicators listed above.

An allegation of bullying will be taken seriously. It will be investigated thoroughly. Clear procedures will be followed to stop the bullying. All learners will be supported if they have been bullied. Regular check-ins will ensure the bullying has stopped. We will work hard to ensure no learner has to move schools as a result of bullying.

All members of staff have a duty to respond straight away if they suspect, or are made aware of prejudice related behaviour and/or bullying in line with the school's equality policy. It may be possible for the staff involved to carry out an initial investigation; however, the preferred route is for staff to make a note of the date, time and nature of the incident and pass evidence on to named staff for investigation. This will involve a senior member of staff with pastoral responsibility.

An investigation of bullying will take time. You will be kept informed throughout the process. The member of staff investigating will take the following steps:

- Target(s), perpetrator(s) and witness(es) will be interviewed by the member of staff investigating. All parties will be reassured of the discretion of the school in dealing with such matters within the limits of our confidentiality policy. The target(s) will be reassured that the matter is being treated seriously and being investigated.
- If the target reports the matter, they will be spoken with first. If not, any witnesses will be interviewed, followed by the accused perpetrator and finally any bystanders.
- All learners involved in the situation will be listened without comment upon the nature of the behaviour described.
- A written summary of all discussions will be made. This summary will be agreed by the individuals involved. This is important as it will enable the target and witnesses to feel reassured that action is being taken, and for the accused party to feel that they have had a fair hearing.

- A problem solving approach, which avoids blame, will be more effective in clarifying the situation and achieving change. Restorative approaches may be a useful approach.
- All prejudice related incidents and bullying and bullying incidents related to SEN, appearance and personal hygiene will be recorded and reported using the SIMS behaviour management system.

Action by the school:

If it is felt that bullying has taken place, the target will be informed that action will be taken to prevent bullying from continuing. Sanctions will be implemented in line with the School's Behaviour Policy.

The school will respond to incidents of bullying which take place outside of the immediate authority of the school. The perpetrator needs to understand the effects of their actions upon the target, and will be given support in order to modify their behaviour including ELSA or counselling if appropriate. If the bullying behaviour continues, there are a number of possible sanctions available to the school. These may include:

- A verbal warning, recorded in the perpetrator's file
- A letter of apology to the target, with a copy kept on file. This letter can be scribed if appropriate. (A verbal apology is appropriate for children at foundation phase.)
- Referral to the Headteacher in the case of persistent or severe bullying. Cases of persistent and severe bullying may result in school exclusion procedures being implemented.

The target of the bullying will receive support from the school ELSA, counsellor or other supportive adults as required, and their recovery will be closely monitored by a nominated adult who works in partnership with the target's parents.

Partnership with Parents

Whenever there is a serious case of bullying the parents/guardian of both the target and the bully will be informed in writing or by personal contact. This contact will be carried out by a member of the senior leadership team.

Follow Up

Learner follow up check-ins will take place periodically to ensure the bullying behaviour has stopped and that the learner feels safe. If there are any further incidents, the appropriate senior leader will be informed immediately and appropriate action in line with the school behaviour policy will be implemented. Where identified adjustments need to be made for learners with additional needs, the Additional Learning Needs Coordinator (Additional Learning Needs Coordinator (ALNCO)) will be involved in decision making.

No learner in our school will have to move schools to escape bullying behaviour.

Should we receive a new learner to our school, we will discuss with parents/carers the reasons why the child has moved from their previous school. If parents/carers provide information that suggest that the learner has experienced bullying we will monitor the learner in order to

determine their emotional needs. We will support the learner through ELSA/school based counselling should they need support

Recording Incidents of discrimination and/or bullying and analysing the information

The Headteacher will maintain an electronic record of incidents of discrimination and bullying and will prepare internal reports in order to analyse any specific patterns or trends. This information will inform in-school strategic planning and partnership work where appropriate.

The Headteacher will forward termly reports to the Local Authority in order for the Local Authority to analyse any specific trends at school and local level. Local Authority patterns of behaviour will be shared with schools regularly in order that the school can respond appropriately to locally identified needs.

Links with other policies

- Behaviour
- Attendance
- Additional Needs
- Child Protection
- Complaints - The Welsh Government expects local authorities to ensure all schools have appropriate complaints procedures in place. If school governors are not available to make a decision regarding a complaint, the local authority may be required to step in to appoint suitable persons to do so.
- Equality
- PSE
- ICT

Welsh Government: Statutory Guidance - Rights, Respect Equality, 2019

This series of guidance materials offers further information and advice around developing anti-bullying policy and strategy.